

Ziyi Zhang, a China's Gift to Hollywood!

Trong phim Thập Diện Mai Phục, Chương Tử Di (Zhang Ziyi 章子怡) đã có dịp biểu diễn tài nghệ của một kỹ nữ xuất sắc mà vũ điệu lấy ý từ bài hát của Lý Diên Niên đời Hán Vũ Đế (140-86 BC):

Hán Việt:

Bắc phương hữu giai nhân
Tuyệt thế nhi độc lập
Nhất cổ khuynh nhân thành
Tái cổ khuynh nhân quốc
Khởi bất tri
Khuynh thành dữ khuynh quốc
Giai nhân nan tái đắc.

Nghĩa:

Phương Bắc có người đẹp
Đứng riêng tuyệt vời, không so được
Liếc một cái làm nghiêng thành của người
Liếc cái nữa làm nghiêng nước của người
Lẽ nào không biết
Nghiêng thành, nghiêng nước
Người đẹp khó gặp lại.

Đúng vậy, Chương Tử Di chính là người đẹp nhất thế giới hiện nay! Danh sách các giải thưởng kịch nghệ, vũ, và điện ảnh của Tử Di quá dài để liệt kê ở bài này. Tử Di đã và đang nổi tiếng vang lừng khắp các quốc gia Á châu, đặc biệt là tại ba xứ Tàu: lục địa, Hong Kong, và Taipei, khiến cô đã "hết đất dụng võ", nay chỉ còn Hollywood mà thôi - đây mới là lãnh vực thử thách thực sự cho một ngôi sao đầy triển vọng như Chương Tử Di.

Được vinh danh bởi Time Magazine là một trong 100 người có ảnh hưởng nhất trên thế giới, bởi People Magazine là một trong 50 nữ nhân đẹp nhất thế giới và mới đây tờ Newsweek, số ra ngày 9 tháng 5, 2005, đăng hình lên trang bìa với các phụ chú như: "Diễn viên Ziyi Zhang, gương mặt mới của Trung quốc, nét đẹp chết người, minh tinh nóng bỏng nhất của mùa Hè, v.v. (Actress Ziyi Zhang, the face of a new China, deadly beauty, Summer's hottest stars, etc.). Vấn đề đặt ra là Chương Tử Di có thể trở thành một ngôi sao điện ảnh quốc tế không ?

Michael Barker, một trong các Chủ Tịch của hãng Sony Pictures Classics, tin rằng các nữ diễn viên như Chương Tử Di - sẽ được xem qua phim Wong Kar-Wai's "2046", dự trù chiếu trong tháng 12, 2005, phóng tác từ phim "Hồi ký của một kỹ nữ" - có thể báo trước sự tái xuất hiện của thời đại ngôi sao quốc tế. Ông nói, "Đã có thời, cách nay nhiều thế hệ, có các ngôi sao điện ảnh như Sophia Loren hoặc Marcello Mastroianni, nhưng ngày nay thay vì đến từ Ý hay Pháp, các ngôi sao điện ảnh đến từ Á châu. Thật ra, giống như Catherine Deneuve, Ziyi có cùng nét trình diễn, và có một sắc đẹp tự nhiên." Ziyi còn có thể tiêu diệt hàng trăm nam nhân trong một trận đấu kiếm mà không tốn một giọt mồ hôi. Ngay cả Catherine Deneuve không thể làm được.

(Page 37, Newsweek, 5/9/2005: Michael Barker believes that actresses like Ziyi Zhang - who will be seen next in Wong Kar-Wai's "2046", followed in December by the long-awaited film adaptation of "Memoirs of a Geisha" - may presage a return to an era of international stardom, "There was a time , decades ago, when movie stars included people like Sophia Loren or Marcello Mastroianni," he says, "Now, instead of coming from Italy and France, the movie stars are coming from Asia. Ziyi, really, is like Catherine Deneuve, she has that same presence, and a beauty that is pure." She can also annihilate hundred of men in a sword fight without breaking a sweat. Even

Deneuve couldn't do that.)

Theo tài liệu trên internet thì Chương Tử Di sinh ngày 9-2-1979 tại Bắc Kinh, Trung quốc. Cha là một nhà kinh tế, mẹ là một giáo viên dạy mẫu giáo. Gia đình khuyến khích Tử Di học nhảy và thể dục thẩm mỹ. Khi Tử Di 11 tuổi, cô được nhận vào Học Viện Vũ Bắc Kinh. Theo học thành công trong bốn năm, được cúp Vũ Nhân Dân Trung Quốc trong kỳ thi Vũ Nữ Trẻ Quốc Gia.

Tuy con đường vũ có nhiều hứa hẹn nhưng đến năm 15 tuổi, Tử Di cảm thấy thất vọng nên chuyển qua kịch nghệ. Vì vậy, Tử Di ghi tên theo học tại Viện Kịch Nghệ Trung Ương tại Bắc Kinh. Đây là lúc Tử Di đóng phim đầu tiên. Sau đó Tử Di trở nên nổi tiếng: cô được mời quảng cáo đầu gội đầu do Trương Nghệ Mưu làm Giám Đốc.

Khi quay phim **Đường về nhà**, Trương Nghệ Mưu đã chọn Tử Di trong cả ngàn ứng viên để đóng vai Zhao Di, một thiếu nữ yêu một giáo viên. Tử Di đoạt giải Bách Hoa khi đóng phim này.

Cách nay sáu năm, Chương Tử Di được biết nhiều qua phim **Phục Hổ, Tàng Long** (Crouching Tiger, Hidden Dragon) - lúc bấy giờ cô đúng 20 tuổi. Khi xem và viết bài điểm phim này vào năm 2002, tôi đã nhận xét ngay rằng "nhiều người nghĩ Thư Liên (tức Phục Hổ do Michelle Yeoh đóng) là vai chính nhưng tôi cho rằng Jen (tức Tàng Long do Chương Tử Di đóng) mới là vai chính. Tại sao ? Tại vì cô đã diễn xuất rất tự nhiên từ vai một tiểu thư vốn nóng nảy, hay giận hờn (girlish petulance) thành một người chín chắn với một ý chí sắt đá. Trong cảnh làm tình với Hắc Vân (Dark Cloud), tôi không thấy cô có nét ngượng ngập thông thường hay thấy ở các tài tử Á châu. Cô đã có thể đáp ứng được thị hiếu của khán giả Hoa Kỳ, "gợi dục" với các đường cong thân thể, phối hợp với các lượn sóng trời lên, sụp xuống của bãi cát sa mạc tạo nên liên tưởng kỳ thú trong lòng người xem.

Trong phim **Anh Hùng** (Hero 英雄, do Trương Nghệ Mưu Zhang Yimou 張藝謀 đạo diễn, cùng đóng với Lương Triều Vĩ Liang Chao Wei 梁朝偉, Trương Man Ngọc Zhang Man Yu 張曼玉, Lý Liên Kiệt Li Lian Jie 李連杰), Chương Tử Di đóng vai một người đệ tử trung thành và đồng thời cũng là người yêu sư phụ một cách đắm đuối. Đầy nước mắt và đau thương, Chương Tử Di đã diễn xuất một cách tốt bậc sức

mạnh của tình yêu!

Gần đây, Trương Nghệ Mưu cho ra mắt một cuốn phim kiếm hiệp kỳ tình được cấu trúc rất công phu: **Thập Diện Mai Phục** (Shi Mian Mai Fu 十面埋伏 House of Flying Daggers), trong đó Chương Tử Di thủ vai chính (Tiểu Muội, Mei). Đạo diễn Trương Nghệ Mưu cho biết:

"Tôi bắt đầu làm phim Thập Diện Mai Phục cùng một lúc quay phim **Anh Hùng**. Tôi muốn có một loại chuyện kiếm hiệp khác thông lệ để khai thác tối đa tiềm năng của thể loại này. Giống như sự thật về các chuyện kiếm hiệp, phim Thập Diện Mai Phục hoàn toàn là sản phẩm của tưởng tượng. Tôi muốn có tính hiện đại trong phim, trình bày một chuyện tình đương thời mang tính chất khác với các chuyện tình cổ điển Trung quốc ¹. Và sau đó, thêm các yếu tố chiến đấu để nhấn mạnh chuyện tình lãng mạn này. Điều quan trọng đối với tôi là làm một cái gì mới trong loại phim kiếm hiệp cổ truyền."

(Zhang Yimou on the origins of this film: "I began working on it at the same time I was shooting **Hero**. I wanted a different kind of martial arts story so as to explore the full potential of the genre. As is true for most of the martial arts novels, the story is totally an invention of imagination. I wanted more modernism in my film, present a contemporary love story that takes different turns than Chinese classical love stories. And then inject elements of action to punctuate this romantic saga. It was very important for me to do something new with a traditional martial arts film."

Điều gì mới đó là thay đổi nội dung của thể loại phim kiếm hiệp, pha trộn các yếu tố chiến đấu, phiêu lưu và lãng mạn chung với nhau trong Thập Diện Mai Phục. Thực ra, quan điểm này của Trương Nghệ Mưu nhằm đáp ứng tiềm thức chiến đấu (action), phiêu lưu (adventure) và tưởng tượng (imagination) vốn ẩn sâu xa trong tâm tư của mọi người; đồng thời cũng bỏ qua các công phu võ thuật cùng tính chất triết lý thâm sâu mà đại đa số khán giả không thể cảm nhận được! Nói cách khác, phim nhằm đáp ứng thị hiếu thô thiển của khán giả Hoa Kỳ: chiến đấu (action) và tình dục (sex). Theo ông, "Đây là một chuyện tình, nhưng cũng là một loại phim kiếm hiệp dưới hình thức trường thiên tiểu thuyết diễm tình và vượt thời gian. Phim dẫn khán giả đi từ xúc động đến đam mê của tình yêu. Bạn sẽ thấy ba người đau khổ như thế nào khi yêu người khác và họ chịu đựng như thế nào khi yêu. Tình yêu xé nát chúng ta, nhưng chúng ta sẵn sàng hy sinh mọi thứ cho tình yêu."

(According to the director, "It's a love story, but also a martial arts film in the form of a romantic and timeless saga. The film takes the viewer on an emotional journey into the heart of passion. You'll see how three people suffer because of their love for

¹ chuyện tình cổ điển Trung quốc luôn luôn có chung cuộc đẹp, sum vầy, không bị ly tan hoặc đổ vỡ.

the other and how much they can endure. Love tears us apart, yet we are ready to sacrifice everything for it.")

Xét sự đáp ứng của giới thưởng ngoạn điện ảnh Hoa Kỳ trong hơn 30 năm qua thì việc xâm nhập của phim và tài tử Tàu chưa hẳn dễ dàng! Các loại phim công phu thoạt đầu có phần hấp dẫn, thí dụ như loạt phim của Lý Tiểu Long (Tinh Võ Môn, Đường Sơn Đại Huynh, Mãnh Long Quá Giang) nhưng sau đó các tài tử như: thành Long, Châu Nhuận Phát, Lý Liên Kiệt, kể cả tuyệt sắc giai nhân Cung Lợi - nay đã vui vẻ sống ở phương Đông, lấy chồng, thỉnh thoảng đóng vài phim. Tất cả đã không "nổi" lên được trong thị trường phim Hoa Kỳ.

Cách nay vài tháng, tại Đại Hội Điện Ảnh Telluride, theo lời của Michael Barker, một trong các Chủ Tịch của hãng Sony Pictures Classics, "Chương Tử Di đã sợ gần chết, nghĩ rằng cô không cách nào so được với các nữ diễn viên xuất sắc như Joan Allen, Ellen Barkin, Laura Linney và Annette Bening."

(Just a few months ago, 26-year-old actress Ziyi found herself on a panel at the Telluride Film Festival, seated beside Joan Allen, Ellen Barkin, Laura Linney and Annette Bening. "Ziyi was scared to death," says Michael Barker, co-president of Sony Pictures Classics, "She thought,

"There's no way I can compare with these great actresses.")

Dưới sự dẫn dắt đầy sáng tạo của nhà đạo diễn cự phách Trương Nghệ Mưu, với cố gắng trau dồi Anh ngữ, với tính khiêm nhường, với sắc đẹp tự nhiên và với năng

khiếu đặc biệt về ca, vũ, nhạc, kịch thì chắc chắn Chương Tử Di sẽ giữ một vai trò đột phá (breakthrough role) từ thị trường phim ảnh Á châu vào phương Tây. Sau Củng Lợi, Chương Tử Di chính là "món quà của Trung quốc cho Hollywood."

